

Dopisi in novice.

Iz Črnomlja 21. avg. Črnomeljsko učiteljsko društvo imelo je 19. t. m. zbor v Dragotušu. G. podpredsednik Borštnik odperl je zbor s kratkim pozdravom. Prebral se je zapisnik zadnjega zborovanja. Na dnevnem redu bilo je: 1. G. predsednik Stanonik razloži nekoliko opovire sedanjemu delovanju društva. 2. Kako bi se društvo zopet okrepilo in oživel? 3. Posamezni navsveti udov.

G. predsednik govori nekako tako-le: »Serčni pozdrav mlademu sinku!« zaklicalo je sl. učit. društvo v Ljubljani 1870 leta našemu novemu društvu. Pravila potrdila je sl. c. k. dež. vlada 12. febr. istega leta. Osnovano bilo je društvo v napredek šolstva, in res je precej dolgo časa lepo in veselo delalo na občno korist. Z žalostnim srcem moram spoznati, da letošnje leto se ne more imenovati blagonsno za naše društvo. Kriva pa temu ni malomarnost in neveselje do delavnosti, ampak vse kaj družega, kar vam je, ljubi g. g. tovariši, dobro znano. Obžalujem z vami vred to nezgodo!

Tolažiti me nekoliko more le to, da, kar je za delavnost društva storjeno, bilo je storjeno z najboljšim srcem in najboljo voljo za blagor in pravice naroda. Obljubujem pa danes, da, kakor hitro se mi bodo vremena nekoliko zjasnila, in mi mileje zvezde, kakor zdaj, sijale, bom zopet vesel poprijel se dela na blagor društva. Ko se vam, dragi prijatelji, zahvaljujem, da ste se v hudi vročini potrudili sem, da se zopet nekoliko oživimo in okrapimo, vam iz serca zakličem: »Stojimo kakor siva skala v razburjenem silovitem morju! delajmo za pravi blagor nam izročene mladine, in resnično blagonsnost ljudstvu. Ne ozirajmo se ne na desno, ne na levo, hodimo po potu, po katerem hodijo značajni možje. Ne bodimo enaki petelinu na strehi! — Spolnujmo natančno šolske postave in spoznali bomo, da značajnost in dobra volja vse premore. V to nam pomози Bog!«

O drugi točki: Kako bi se društvo zopet okrepilo in oživel, govorili so: g. g. Šetina, Borštnik in Kavčič. Sklenilo se je, da bo imelo društvo vsaj štiri zборе v letu, in da precej pri prvem zboru bo govoril g. Kočevar o prirodoslovju, g. Šetina o zgodovini in g. Stanonik o krajnih šolskih knjigarnah. G. Šetina je posebno priporočal okrajno uč. bukvarnico in zmenili smo se, da bo vsak učitelj iz knjige, katero si bo izposodil, pri priliki pri zboru to predaval, da tako hitro prevedimo, kaj ima katera knjiga posebnega in koristnega, ne da bi moral vsak vse knjige prečitati. Sklenili smo tudi, da se bo pri vsih šolah začelo podučevati odrašeno ljudstvo v meterski meri in drugih, kmetom koristnih vednostih.

G. Borštnik izreče željo, da bi se vsi učitelji prav pridno vdeleževali zborovanj. Slednjič g. Schönbrun iz Metlike pozdravi društvo v imenu g. Navratila in pove njegovo željo, kar je društvo veselo sprejelo.

Po zboru bil je skupni obed pri »Maliču« in bili smo prav bratovske volje. Počastili so nas tudi g. župnik T. s svojo navzočnostjo. Napili smo na lepo slovo preč. belokranjski duhovščini, in g. župnik napil je prav gniljivo učiteljem belokranjskim. Povabil nas je potem g. župnik še v farovž na kupico »dobre kapljice«. Najreče in misli kdo, kar koli hoče, in kakor hoče, mi pa le prav dobro spoznamo, da pravi napredek v šoli mogoč je le v lepi složnosti med duhovni in učitelji. Le poskusite! Na zdar!

— V I. sporočilu 4razredne lj. šole v Černomlji beremo: C. k. deželni šol. svet je dovolil učit. g. J. Hočevarju trimesečni odpust od 5. novembra do 5. februarja, in med tem časom ga je v šoli namestoval g. katehet Valentin Bergant —, in na drugi strani: 3. junija je nastopila gn. Amalia Schorl službo IV. učitelja, do tega časa je g. katehet Val. Bergant namestoval IV. učitelja. Vsakemu svoje, Bogu kar je Božjega, cesarju kar je cesarjevega, potem se ne bodo duhovni šoli odtegovali. —

Iz seje c. k. deželnega šolskega sveta dné 5. in 7. avgusta 1875.
Vloge od zadnje seje razrešene so se prebrale in na znanje vzele. — Učni čertež za l. 1875/6 in zapisnik učnih knjig za realne šole sploh dopuščenih, ki ga je predložilo ravnateljstvo c. k. višje realke, se je odobril z nekaterimi preuredbami. — Izpraznjeno učit. mesto na c. k. realni gimnaziji v Kranji za prirodopisje in na gimnaziji v Kočevji za filologijo se bode še enkrat razpisalo, ker je ministerstvo prosivce imenovalo že za druge državne učilnice. — Sporočilo dež. nadzornika za hum. predmete o nadzorovanji na višji realki se bode ministerstvu predložilo. — Predlog za učitelja verouka na gimnaziji v Kočevji se je predložil slav. ministerstvu. Prošnja za dopuščenje k učiteljskemu izpitu za splošne ljudske šole, da bi se pregledala dveletna praksa pri učiteljstvu, se je predložila sl. ministerstvu. — Učni čertež za možko učit. izobraževališče se bo predložil sl. ministerstvu, ker poduk se tukaj sklene s 3. letom vsled sklepnih določb §. 106. osnovnega načerta, ki ga je sl. ministerstvo 26. maja 1874, št. 7114 razglasilo; a) učni čertež za žensko učit. izobraževališče se je odobril. Nek ljudski učitelj se je iz službe spustil. — Učit. kandidatu se ni privolilo zrelostno skušnjo ponavljati ozirajè se na postavne odločbe. — Pozvedovanja, ki zadevajo donesek 52 gl. 50 kr., katere ima dati državna graščina v Postojni za ljudsko šolo, so se predložila z dotičnim nasvetom c. k. ministerstvu. — Nasvet c. kr. okraj. sl. sveta, da se vpelje pooblastitveno ravnanje (Mandatverfahren) pri obravnava zastran šolskih zamud, se je predložil slav. ministerstvu. — Plača za drugo učiteljsko službo v Komendu pri Kamniku se je določila na 450 gl. — Strahovalna pravila, ki je predložilo c. k. žensk. izobraževališče, so se poterdila. — Poročilo ravnateljstva filharmonične družbe zastran združenja javne godbine šole z filharmoničnim društvom se je vzelo na znanje. — Rešile so se razne vloge za nagrado in denarno pripomoč.

Iz Ljubljane. *Papež piše: „Ljubi brat.“* Naj se vpiše v zgodovino ljubljanske škofije svečanost, ki se je versila 5. septembra t. l. v beli Ljubljani. Milostljivi knezoškof dr. Jernej Vidmar so se škofijski časti in butari pred 3. leti odpovedali in 30. maja t. l. so svitli cesar imenovali dr. Janeza Zlat. Pogačarja, stolnega prošta, za knezoškofa ljubljanskega in Sv. Oče so 10. avgusta imenovanje poterdili, a novi škof so bili slovesno posvečeni in vmetjeni 5. sept. Posvečevalec so bili nadškof goriški dr. Andrej Golmajer, in navzočni so bili tudi škofje: dr. Janez Viery iz Celovca, Maksimilian Stepišnik iz Maribora in dr. J. Dobrila iz Tersta. Za nas Slovence je pomina vredno to: posvečevalec in posvečevanec sta oba Slovence in redkokodaj se godi, da Ljubljana gleda tako imenitno cerkveno svečanost, kakor je ravno škofovo posvečevanje.

Novi ljubljanski knezoškof so rojeni v Breznici na Gorenjskem l. 1811, v versti ljublj. škofov so 23. in od leta 1463, ko je bila škofija vstanovljena v Ljubljani, je že minulo 412 let. V prejšnjih stoletjih nahajamo večidel sinove zlahtnih rodovin na škofijskem sedežu, a v sedanjem stoletju vidimo tudi sinove neplemenitnikov na tem častitljivem mestu.

„In kdo je mar, ta pobožen korenine je slovenski oratar.“

Milostljivi knezoškof so bili l. 1834 v mašnika posvečeni, postali so dohtar sv. pisma l. 1837 in nekoliko časa pastirovali pri sv. Petru v Ljubljani, večidel pa bili učenik bodočim učnikom (duhovnim). Od l. 1870 so bili stolni prost, in tudi ud c. k. dež. šl. sveta. V poslednji lastnosti dobro poznajo tudi sedanje šolstvo, i. dr. — Ako se povemo, da so dr. Pogačar znani tudi kot slovenski pisatelj, smo ob kratkem povedali javno delavnost in preteklost sedanjega ljubljanskega knezoškofa. Ad multos annos, recimo tudi mi!

— Ljubljanske šole, srednje in ljudske šole se začnejo 16. t. m., isto tako tudi c. k. učiteljski in vadnici.

— *Zahvala.* — Pri Koširju na Brodu so nabrale verle domorodkinje v pušici za »Narodno šolo« 9 gl. 15. — Domorodni hiši in vsem dariteljem izreka za ta lepi dar naj toplejšo zahvalo Odbor »Nar. šole.«

— *Druženike slov. učit. društva in „Nar. šole,“ vljudno opomnimo. na zborovanje 23. t. m. — Pokažimo s svojim zborovanjem, da še ni ugasnil v našem srcu ogenj domoljubja, ki nas je ogreval in nas še sedaj ogreva v ljubezni do domovine k požertovalnosti in delavnosti.*

— Podpisani vrednik stanuje sedaj na Stolnem tergu h. št. 304, nasproti Šenklaški cerkvi, v 2. nadstropju na desno.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Na novo vstanovljeni ljudski šoli v Suhorji učiteljska služba s 500 gl. l. p. in prostim stanovanjem; potem služba učiteljice v Metliki s 400 gl. in prostim stanovanjem. Prošnje naj se oddajajo pri dotičnem krajnem šolskem svetu do 20. septembra t. l.

Učiteljske službe v Postenji, v Razdertem, v Senožečah po 400 gl. l. p. Prošnje do 25. septembra pri okraj. šl. svetu v Postojni.

Na Goriškem. V sezanskem šol. okraju so učiteljske službe: v šol. občini II. vrste v Sezani mesto drugega učitelja; v šol. občinah III. vrste (enorazrednic) v Kostanjevici, v St. Polaju v Rodiku, in IV. vrste v Repentabru. Dohodki teh služeb so določeni v §§. 22. 30. in 33. dež. šol. postave 10. marca 1870.

Prosilci naj vložijo prošnje previdene z dokazom učiteljske sposobnosti in dosedanjega službovanja naj dalje do 30. septembra 1875, pri dotičnih krajnih šol. svetih. Prosilci, ki ne služijo v tem okraju, naj vložijo prošnje po sebi predstavljenih šolskih oblastih.

C. k. okrajno šolsko svetovalstvo v Sezani 25. avgusta 1875.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. V Vrabče nad Vipavo pride zač. gsp. J. Eržen, sprašani telegrafist, v Vipavo gna. Hedvika Šarc, gna. Zofija Haufen v Razderto.

Na Goriškem. Za svetovalce pri Goriškem dež. šl. svetu so imenovani za prihodnjih 6 let g. g.: Andrej Marušič, gim. katehet, Lovrenc Pertout, knjižničar, J. Zindler, gimn. ravnatelj, Egid Schreiber, realk. vodja.